

Bambino

**Projekt: Letem interkulturním světem III.
reg. č. projektu CZ.07.4.68/0.0/0.0/20_079/0002075**

**Metodika
SVÁTKY Z CELÉHO SVĚTA**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Svátky z celého světa

Cílem tohoto tematického celku je představit dětem několikero svátků a na ně navázaných tradic. Svátky, které byly vybrány do tohoto oddílu se liší v některých rovinách.

Halloween je zařazen jako svátek, který nemá původ v českém prostředí, přesto se natolik zpopularizoval, že se dnes i hojně slaví v Česku. Naopak Masopust je svátek, který je čistě český, je jedinečný a na mnohých místech se i vytrácí jeho tradice. Valentýn je specifický svátek, kdy nemá původ v českém prostředí, ale také přichází v dnešní době výrazně do popředí a vytlačuje tradiční svátek zamilovaných – 1. máj. Vánoce byly zahrnuty proto, že je to nejrozšířenější svátek na světě, a přestože původní příběh vysvětlující původ Vánoc je stejný, způsob jeho slavení se ale liší napříč celým světem.

Aktivity byly voleny tak, aby dětem zprostředkovaly tradice související s danými svátky. Podporovaly pozitivní vztah k tradicím jako něčemu konzistentnímu, trvalému napříč časem a podpořily poznávání světa kolem.

Snažili jsme se, aby aktivity byly různorodé, aby se téma objevovalo napříč různými typy aktivit (výtvarné, herní, dramatické, hudební) a děti měli tak možnost si dané téma dostatečně zvnitřnit.

1. kruh/povídání - tato část je pro děti úvodem do tématu. Často začíná pokládáním otevřených otázek, které mají podpořit diskuzi, a poskytnutím dostatečného prostoru, aby si na vše přišly a odpověděly sami. Učitel zde figuruje jako průvodce, otázkami se snaží podpořit děti v přinášení vlastních myšlenek a nápadů k danému tématu. Pro podpoření této fáze jsou do kruhu přinášeny flashcards/ obrázky, knihy či další pomůcky, které mohou pomoci dětem dané téma zprostředkovat (například hračky, interní pravidla naší školky).
2. motivace - pro aktivity z tohoto tematického celku jsme hledali motivace především v osobních zkušenostech dětí. Chtěli poznávat své kamarády, chtěli mluvit o sobě. Odkazovali jsme na příběh či povídání z fáze 1. a hledali podobnosti ve vlastních zkušenostech či snahou vytvořit si vlastní novou zkušenost.
3. Samotná aktivita - během aktivity se stalo, že děti přinášely vlastní inovace a myšlenky. Snažili jsme se v maximální míře na ně reagovat a zapojovat je do probíhající aktivity.
4. reflexe - po každé aktivitě jsme s dětmi v kruhu řešili, co jsme dělali, jak jsme se při tom cítili, jak se nám líbilo/nelíbilo a co bychom mohli případně příště udělat jinak.

Aktivity v této metodice jsou koncipovány primárně pro předškoláky. Nicméně některé z aktivit lze použít i s mladšími dětmi bez jakýchkoliv úprav, či některé je potřeba pro mladší děti přizpůsobit.

HALLOWEEN

Pavučina

Cíl aktivity: balanc, koordinace těla, spolupráce, orientace v prostoru

Pomůcky: papírová lepicí páska, pomponové kuličky různých barev

Na podlaze vytvoříme pomocí lepicí pásky pavučinu se 6 paprsky vycházejícími ze středu do stran. Záleží na prostorových možnostech, doporučujeme minimální velikost pavučiny 3 x 3 metry. Následně do prostoru pavučiny rozházíme barevné pomponky.

V první části aktivity jsou děti jedno po druhém vysílány, aby přinesly pomponek určené barvy. Pravidlem je, že se musí pohybovat pouze po pavučině. Děti v tomto úkolu musí nejdříve se zorientovat v prostoru a také zvolit strategii, jak dojít pro pomponek. V druhé části pak postavíme děti na jednotlivé konce pavučinových paprsků. Každému dítěti zadáme jednu barvu a pak všichni se vydávají do

pavučiny sbírat svoji barvu. V této části už děti nejenže se musí orientovat na pavučině a hlídat si „svoji barvu“ a pravidlo pohybu pouze po pavučině. Ale zároveň musí zkoordinovat svůj pohyb s ostatními dětmi, které se také pohybují po pavučině. Učí se tím nejen vnímat pohyb ostatních, ale také třeba dát přednost, spolupracovat, měnit směr pohybu dle situace (jiný kamarád stojí v cestě, není dost místa na pavučině)

Pavouček

Cíl aktivity: správný úchop nůžek, koordinace oko-ruka, fantazie

Pomůcky: barevný papír hnědý a černý (A4), nůžky, pastelky, lepidlo

Před samotnou aktivitou si můžeme s dětmi v komunitním kruhu povídat o pavoucích. Jak vypadají, kolik mají končetin a očí, čím se živí. Pomocí flashcards či knih si ukázat i různé druhy pavouků. Doporučujeme toto povídání z toho důvodu abychom u dětí vytvořili pozitivní vztah k těmto živočichům, zároveň podpořili odbourání strachu, který se může vyskytovat u dětí v souvislosti s pavouky. Můžeme doplnit básničkou:

„Leze leze pavouček, na hlavě má klobouček.

A na nohou botičky, natahuje nožičky.

Jen co splete pavučinu, políčí si na svačinu

*S velkou chutí pak dá si komáří párky
klobásy.*

*Snad nebojíš se pavoučka, je to jenom
zvířátko*

Jen je menší než-li ty nebo koťátko“

Postup výtvarné aktivity je pak následující. Děti si na černý papír obkreslí své ruce. U předškoláků bychom neměli zapomenout pracovat s faktem, že pavouci mají osm končetin, ale naše ruce mají deset prstů.

Trénujeme tím předmatematické dovednosti a také hledání strategií řešení problémů (logické myšlení). U mladších dětí je ještě nezabýváme počtem končetin, neboť mladší děti nepracují s číselnou řadou do 10.

Na hnědý papír děti pak kreslí tělo. Mohou zapojit svoji fantazii a vytvořit vlastní tvar. Případně můžeme pomoci šablony dětem předkreslit tvar. Děti následně oba tvary vystřihají a slepí dohromady.

Můžeme si vybrat, zda na aktivitu využijeme běžný barevný papír nebo kartón. Kartón bude lépe držet tvar pavouka, ale pro mladší děti může být náročnější na střihání.

Dlabání dýně

Cíl aktivity: fantazie, spolupráce, senzomotorické dovednosti, ekologie

Pomůcky: dýně (větší velikost), lžíce, nůž, elektrické svíčky, tužka

U této aktivity bude potřeba přítomnost učitele. Na začátku vyřízneme kolem stopky kruh a odklopíme vrch kůry dýně. Otvor by měl být dostatečně široký, aby mohly současně otvorem projít dvě lžíce a tedy dvě děti souběžně mohly dlabat dýni. Děti si také tužkou předkreslí obličej, který následně učitel nožem vykrojí.

Při dlabání odkládáme vydlabaná semena a dužinu na plech, neboť součástí aktivity je i ekologický přesah, kdy zbytky dýně dále zpracujeme a nikoliv vyhodíme. Semena opláchneme a necháme usušit a následně je můžeme odnést do krmítka pro ptáčky.

Čarovný kotlík

Cíl: fantazie, práce s barvami, jemná motorika, práce s knihou, rozvoj sociálních vztahů

Pomůcky: černý barevný papír (A4), papír (bílý/barevný A3) nůžky, tempery různých barev, mističky na tempery, knížka Room on the broom (Julia Donaldson, 2001) – kniha byla vydána i v českém překladu Všichni letí na koštěti

Aktivité předchází čtení příběhu Všichni letí na koštěti. Příběh vypráví o čarodějnici, která letí krajinou s kočkou na svém koštěti a postupně přibírá další zvířátka. V rámci příběhu se odehraje scéna s kouzelným kotlíkem, kdy nakonec čarodějnice vyčaruje nové koště pro všechny nové kamarády po té co ji zachrání před drakem. Příběh je vhodný nejen proto, že představuje charakteristické znaky čarodějnice (hůlka, koště, kotlík, kouzlení), ale i proces vznikání přátelství mezi rozličnými charaktery a jejich potřebami a nalezení závěrečného kompromisu.

Všechny tyto prvky příběhu s dětmi pak diskutujeme v komunitním kruhu před samotnou výtvarnou aktivitou. Výstupem z komunitního kruhu je vymyšlení, co by děti chtěli vykouzlit, pokud by měli také kouzelný kotlík jako čarodějnice. „Čarování“ můžeme doplnit krátkým zařikávkem:

*„Čáry máry kouzlení,
ať se ta věc promění.
Co to je, kdo to ví,
ten ať rychle odpoví.“*

Samotná aktivita je pak realizována u stolu ve stole. Děti si na papír A3 nalepí vystřižený kotlík z černého barevného papíru. Poté prstovou technikou nanášejí tempery na papír a „čarují“, přitom mohou říkat zaříkadlo uvedené výše. Tato aktivita je vhodná pro všechny věkové skupiny.

VÁNOCE

Knihy:

Černík M.: České Vánoce Josefa Lady, 2014, ISBN 80-86140-27-X

Suessová A.: Co se děje o Vánocích, 2023, ISBN 978-80-242-7551-2

Medková k.: Vánoce z celého světa, 2015, ISBN: 978-80-00-04100-1

Vánoční řetěz

Cíl aktivity: koordinace prstů, stříhání, spolupráce

Pomůcky: barevné papíry A4, nůžky, lepidlo

Děti společně tvoří vánoční řetěz. Barevné papíry nejdříve rozstříhneme na půl, abychom zmenšily na velikost A5 (nastříhané proužky pan nebudou tak dlouhé). Pak papíry stříháme na proužky. Když máme dostatek proužků, začneme je slepovat do řetězu. Z prvního proužku uděláme prsten, pak každý další proužek papíru protáhneme posledním prstencem řetězu a konce slepíme.

Vaření hříchů

Cíl: fantazie, sebereflexe

Pomůcky: hrnec či miska, kousky natrhaného papíru, vařečka

Tato aktivita je zaměřena výhradně na děti předškolního věku. Pracuje se sebereflexí, sebereprezentací a abstraktními pojmy, proto ji u mladších skupin nedoporučujeme.

Aktivita se odehrává v komunitním kruhu. Uprostřed kruhu jsou rozházené kousky natrhaného papíru, a hrnec. Učitel pak posílá po kruhu vařečku, která je znamením, že dítě je na řadě. Prezентuje svoji představu „hřichu“ – něčeho, co myslí, že dělá, ale ví, že by nemělo a chtělo by to přestat dělat. Když tak učiní, vezme si papírek a hodí ho do hrnce a symbolicky ho „uvaří“ za míchání vařečkou. Poté posílá vařečku dál po kruhu.

Tuto aktivitu po celou dobu aktivně moderuje učitel. Pomáhá dětem s procesem výběru „hřichu“. Cílem je se zaměřit na chování a vztahové interakce. Podporujeme tím u dětí sebereflexi a rozvoj softskills. Může napomoci i ke zbavení se vnitřního napětí a stresu u dětí.

Čert

Cíl aktivity: fantazie, motorika ramenních kloubů), úchop nůžek

Pomůcky: papír A3 (přírodní, recyklovaný), uhlí, barevný papír červený, nůžky

V této aktivitě pracujeme s přírodním materiálem uhlí. Děti tvoří na základě své fantazie. Na hnědý přírodní papír tvoří hlavu čerta a následně z červeného papíru vystřihají rohy a jazyk. V aktivitě není žádný předem předkreslený tvar, tudíž výsledný čert je volnou tvorbou dětí (je to vidět na rozličných tvarech rohů a jazyků). Děti tvořily ve stoje u stolu, aby bylo podpořeno uvolnění ramen a prostor plně využít velikost formátu A3.

Před začátkem aktivity jsme si v rámci komunitního kruhu povídali o čertech, jak vypadají, co je jejich úkolem, kde a zda je můžeme potkat. Povídání doplníme i o prvky dramatizace, kdy s dětmi předvádíme čerty.

bylo především uvolnění ruky.

Podpoříme tím uvolnění mluvidel (práce s jazykem a lá čert). Zároveň se při této fázi ukázalo, že je důležitá pro uvolnění případného stresu či strachu dětí z charakteru čerta a navození pozitivního vztahu.

Tuto aktivitu mohou tvořit děti mladšího školkového věku. V jejich případě pouze došlo k předstřihání rohů a jazyka učiteli a cílem aktivity pak

Jablíčkový svícen

Cíl: jemná motorika, koordinace oko-ruka

Pomůcky: jablka, párátka, svíčky (stromečkové), hřebíček (koření), rozinky, kandované ovoce, stužka

Dětem ukážeme jeden z tradičních vánočních dekorací, které vyráběli už naše babičky. Jablíčkový svícen. S dětmi si tak

chceme připomenout, že dříve byla vánoční výzdoba velmi jednoduchá a používali se především přírodniny.

Děti na párátka napichují rozinky a kandované ovoce, poté párátka zapíchnávají do jablíček. Nakonec na vrch jablíčka zapíchneme svíčku a ozdobíme stužkou. Děti budou povětšinou pomoci s vázáním stužky. Trénink zavazování na mašličku je dovednost předškolácké úrovně.

Divadlo

O vánočním stromečku

Pohádka o smutném vánočním stromečku, který neměl ani jednu ozdobu.

Představení bylo realizováno:

Divadlo ÚSMĚV Ludmily Frištenské®

Na Výsluní 1226

583 01 Chotěboř

Zdroj: <https://www.agenturafristenska.cz/pohadky/vanocni-pohadky/>

MASOPUST

Téma Masopustu můžeme otevřít s dětmi na úvod puštěním pohádky „Jak to bylo o Masopustu“ z cyklu pohádek Chaloupka na vršku.

Chaloupka na vršku – 2. díl Jak to bylo o Masopustu

Odkaz: <https://www.youtube.com/watch?v=krbyp4CyHdU>

Následně si s dětmi povídáme, co to je Masopust, proč se slavil. U masopustu budeme hodně pracovat s doplňujícími obrazovými materiály, protože toto téma může být pro spoustu dětí velmi abstraktní a neuchopitelné, neboť tradice masopustu je v dnešní době již spíše otázkou regionální a venkova.

Výlet

Ztracený masopust

Vzdělávací program národopisné muzeum Praha

Děti se interaktivní formou dozvídají o tradicích masopustu především v prostředí venkova. Uvidí tradiční pokrmy i kroje související s masopustem.

Zdroj: <https://www.nm.cz/program/pro-skoly/ztraceny-masopust>

Masopustní koláče

Cíl: předmatematické dovednosti, zraková diferenciac

Pomůcky: z papíru vystřihaná kolečka různých barev, z papíru vystřižené kartičky A6 (10), papírové talíře

Pomůcky na tuto aktivitu jsou připravené učitelem. Na různě barevná kolečka, která představují masopustní koláče, malujeme fixem (pro lepší viditelnost) „rozinky“. Malujeme „rozinky“ jedna až deset (od každého počtu mít několik koleček). Poté máme připravené kartičky – z jedné strany budou číslice (10 kartiček pro číslice 1-10), z druhé strany budou číslice přepsány do podoby puntíků (tedy pokud z jedné strany je číslice tři, z druhé strany budou tři puntíky). To z toho důvodu, aby byly karty použitelné i pro mladší věkovou skupinu, která ještě nepracuje s pojmem číslice.

Při samotné aktivitě pak dětem rozdáme papírové talíře a po zemi rozprostřeme koláče. Pak už si volně hrajeme v různých variantách:

Varianta A: učitel ukáže číslici na kartě s instrukcí, dát si na svůj talíř stejný počet koláčů (tuto variantu můžeme pro starší děti ztížit i přidáním náročnost – např. každý koláč musí mít jinou barvu, nebo jiný počet „rozinek“ apod.)

Varianta B: Učitel ukáže kartu číslice a děti mají hledat koláč se stejným počtem „rozinek“.

Varianta C: děti si sami vylosují kartičku s číslicí a sami si hledají dle instrukce počet koláčů/počet „rozinek“. Tato varianta nám může ukázat, jak děti skutečně rozumějí množství a číslicím, neboť tím, že má každý jinou kartičku, nemohou od sebe odkoukávat.

Masopustní klobouk

Cíl: jemná motorika

Pomůcky: papírové kloboučky s gumičkou pod bradu, barevný krepový papír (různé barvy), nůžky, lepidlo, obrázky z masopustního průvodu

Děti z barevných krepových papírů stříhají pruhy. Ty pak libovolně dle své fantazie lepí na klobouček. Mohou i

pomocí mačkání tvořit kuličky či „růžičky“ a zdobit klobouk jako je na obrázcích.

Tuto aktivitu mohou vytvořit všechny věkové skupiny. Mladší děti místo nůžek používají trháni, které rozvíjí jejich jemnou motoriku.

VALENTÝN

Srdcový svícen

Cíl: jemná motorika

Pomůcky: keramická hlína, vidlička, vykrajovátko Srdce, vidlička, čajová svíčka

Keramická hlína je ideální pro uvolnění prstů a trénink jemné motoriky. Zároveň keramické dárky jsou mnohdy déletrvající než papírové výtvary, proto jejich tvorba děti často více motivuje.

Finální výtvar je spíše druhotným cílem aktivity. Větší pozornost jsme věnovali samotné práci s keramickou hlinou právě pro uvolnění prstů. Tudíž dětem dáme čas si hlinu ohmatat, pohrát si s ní, zkusit různé způsoby mačkání a zpracovávání hlíny.

Poté necháme děti vytlačit z hlíny placku (raději se vyhýbáme válečku a učíme děti

plácet placku pomocí spodní části dlaně ruky). Následně vykrajovátkem vykrojíme tvar srdce. Pomocí hrotů vidličky zdobíme okraje srdce. Doprstřed srdce pak dlaní vytlačíme mělký dolík, kam po vypálení srdce položíme svíčku.

Během aktivity můžeme u dětí rozproudit konverzaci na téma, komu by to srdce chtěli vyrobit a proč myslí, že to daného člověka potěší.

Valentýnka

Cíl: práce s emocemi, jemná motorika

Pomůcky: roličky od toaletního papíru, červená tempera, fotky dětí, černá fixa, lepidlo, nůžky, čtvrtka bílá A4

Jednou z klasických tradic slavení sv. valentýna ve světě je darování tzv. valentýnky – přání, kterým chceme někomu vyjádřit, že ho máme rádi. S dětmi si vyrobíme valentýnku. V úvodu aktivity s dětmi povídáme na téma, co to znamená mít někoho rád. Jakými způsoby můžeme, někomu říct či ukázat, že ho máme rádi. Cílem je si ukázat, zvědomit, že můžeme ukazovat navenek své emoce, že je důležité ukazovat, že máme někoho rádi. Ale i zde nezapomeneme na prevenci – existují společenské limity, jak prokazovat lásku. Nezapomínáme ani na respekt vůči druhým – co/koho mám rád já, nemusí být i naopak.

V předškolním věku se již objevují i vztahy nejen vůči nejbližším rodinným příslušníkům a kamarádům, ale objevují se již „první lásky“ mezi dětmi. I s tím nezapomínáme vědomě pracovat jako pedagogové.

Postup samotné aktivity výroby valentýnky. Vystříháme si fotky jednotlivých dětí a každé dítě si nalepí svoji fotku na čtvrtku. Roličky od toaletního papíru nám poslouží jako tiskátko. Na jedné straně promáčkneme roličku směrem dovnitř a vytvarujeme srdce. Naše „razítko“ namáčíme do červené barvy a tiskáme na bílou čtvrtku nad fotku dítěte. Tvoříme „srdíčkové balónky“. Když barva zaschne, spojíme srdíčka čárami v jeden bod jako provázky a spojíme s fotkou dítěte.

Srdíčková květina

Cíl: stříhání, sociální vztahy, práce s emocemi

Pomůcky: špejle, lepidlo, nůžky, barevné papíry,

Květina je druhým častým valentýnským dárkem k vyjádření emocí. S dětmi si vyrobíme papírovou srdcovou květinu. Na barevné papíry předkreslíme tvar srdce (musí být vždy stejný). Děti si vystříhnou několikero

barevných srdcí. Srdce přeloží na půl podél vnitřní hrany. Postupně slepují poloviny srdcí k sobě až vznikne 3D tvar, který nasadíme a přilepíme ke špejli.

Důležitou součástí této aktivity je následné darování srdcové květiny, kdy děti vedeme k tomu, aby řekli, komu chtějí dát květinu a proč. Chceme tím pracovat u dětí s dovedností argumentace. Umět říct, proč něco děláme, něco chceme

OSLAVY A SVÁTKY Z CELÉHO SVĚTA

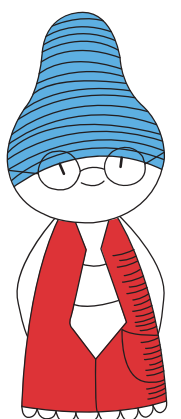
VÁNOČNÍ DEZERT

Víš, jaké sladkosti jí na Vánoce kamarádi z různých zemí? V Anglii si pochutnají na pudingu, v Americe si dají Candy cane a v Číně mají zdravé jablko se vzkazem, nebo obrázkem.

Spočítej a zapiš, kolik je zde různých sladkostí, kterých je nejvíce?

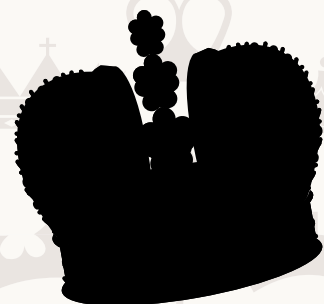
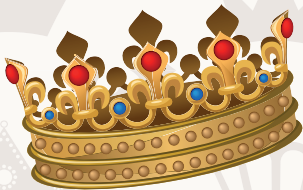
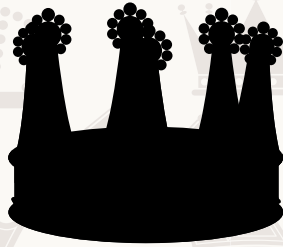
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

OSLAVY A SVÁTKY Z CELÉHO SVĚTA

TŘÍKRÁLOVÉ KORUNY

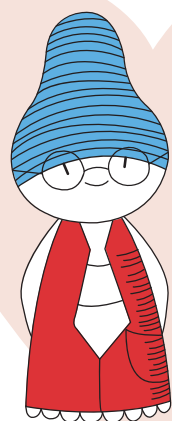
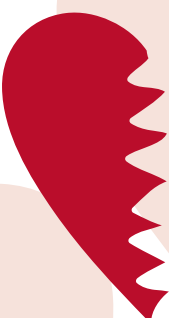
Spoj korunu s jejím stínem.

OSLAVY A SVÁTKY Z CELÉHO SVĚTA

NAJDI VALENTÝNSKÁ SRDÍČKA

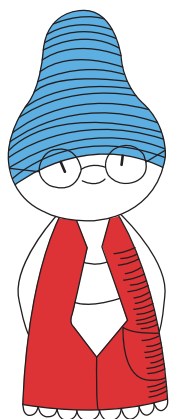
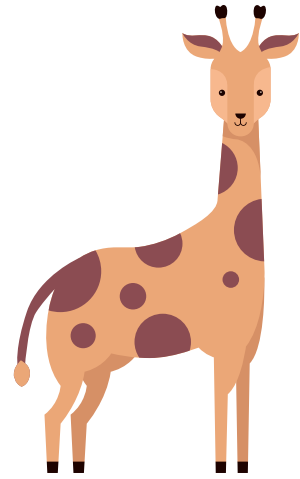
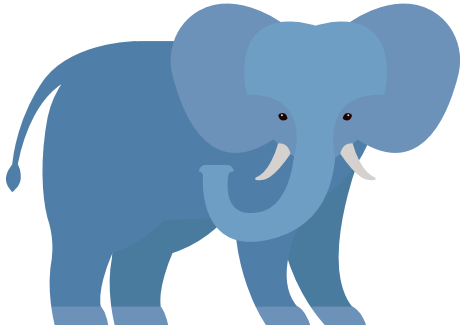
Pomozte najít a spojit dvě poloviny zlomeného srdce. Půlky srdcí spoj čarou.

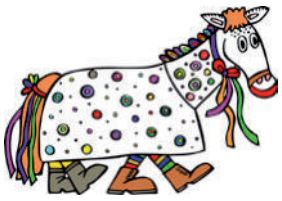

OSLAVY A SVÁTKY Z CELÉHO SVĚTA

MASOPUST

Koho vede na provaze pán v masopustním průvodu?

OSLAVY A SVÁTKY Z CELÉHO SVĚTA

MASOPUSTNÍ HOSTINA

Vybarvěte jídla typická pro masopustní hody.

